

BİTLİS EREN ÜNİVERSİTESİ
BAĞIL DEĞERLENDİRME SİSTEMİ
UYGULAMA YÖNERGESİ

Amaç

MADDE 1- (1) Yönergenin amacı, ders başarı notunun saptanmasında bağıl değerlendirme sisteminin uygulanması ile ilgili esasları belirlemektir.

Kapsam

MADDE 2- (1) Yönerge, ders başarı notunun tespitinde Bitlis Eren Üniversitesine bağlı Fakülte, Yüksekokul ve Meslek Yüksekokullarını kapsar.

Dayanak

MADDE 3- (1) Bu yönerge, Bitlis Eren Üniversitesi Önlisans Eğitim ve Öğretim Yönetmeliği ile Bitlis Eren Üniversitesi Lisans Eğitim ve Öğretim Yönetmeliğinin hükümlerine göre hazırlanmıştır.

Tanım

MADDE 4- (1) Bu yönergede geçen;

Bağıl Değerlendirme Sistemi (BDS): Öğrencinin ara ve final/bütünleme sınav notlarının ağırlıklarına göre belirlenen başarı not ortalamasını, o dersi alan tüm öğrencilerin başarı düzeyine göre belirleyen sistemini,

Ham Başarı Notu (HBN): Ara sınav notunun %40'ı (laboratuvar, saha uygulaması v.b. notunun %10'u, ara sınav notunun %20'si, ödev, serbest çalışma v.b. notunun %10'u gibi dağıtılabilir.) ile final sınav notunun %60'ı toplanarak elde edilen notunu,

Bağıl Değerlendirmeye Katma Sınırı (BDKS) : Katma sınırını,

Ham Başarı Alt Sınırı (HBAS) : Ham başarı alt sınırını,

Final Sınav Sınırı (FSS) : Final/bütünleme sınav sınırını, ifade eder.

Ham Başarı Notunun Hesaplanması

MADDE 5- (1) Her yarıyılıda, bir ara sınav ve bir final/bütünleme sınavı yapılır. Teorik dersler, teorik ve uygulamalı kısımları birbirinden ayrılmayan dersler ve uygulamalı derslerde ara sınav notunun %40'ı ile final/bütünleme sınav notunun %60'ı toplanarak ham başarı notu oluşturulur veya laboratuvar ve ödev notlarının da dikkate alındığı bir derste dönem içi (yarıyıl içi) notlarının katılım yüzdeleri laboratuvar, saha uygulaması v.b. notunun %10'u, ara sınav notunun %20'si, ödev, serbest çalışma v.b. notunun %10'u ve final/bütünleme sınav notunun %60'ı toplanarak Ham Başarı Notu oluşturulur.

MADDE 6- (1) **Bağıl Değerlendirmeye Katma Sınırı (BDKS):** Öğrencinin bağıl değerlendirme hesaplamalarına katılabilmesi için 100 tam puan üzerinden alması gereken en düşük ham başarı notu: Önlisansta 15, Lisansta 20 puan.

MADDE 7- (1) **Ham Başarı Alt Sınırı (HBAS):** Öğrencinin 100 tam puan üzerinden ham başarı notu cinsinden alması gereken baraj değeri: Önlisansta 30, Lisansta 35 puan.

MADDE 8- (1) **Final Sınav Sınırı (FSS):** Öğrencinin ara sınav notu ne olursa olsun, bir dersten final/bütünleme sınavında 100 tam puan üzerinden alması gereken baraj notu: Önlisansta 35, Lisansta 40 puan.

MADDE 9- (1) **(Değişik: 29/03/2011 – Senato- 2011 /3-III)** Öğrenci sayısı 11(onbir) ve üzerinde ise Bağıl Değerlendirme Sistemi ve Harfli Sistem Uygulama Kılavuzunda verilen (Ek-1) t-skor'ları kullanılarak harfli notlar belirlenir.

MADDE 10- (1) 29.03.2011 tarih ve 2011/3-III sayılı Senato kararıyla kaldırılmıştır.

MADDE 11- (1) Bağlı değerlendirmeye katılmaya hak kazanan öğrenci sayısı 10 veya daha az ise öğrencinin notu Bağlı Değerlendirme Sistemi ve Harfli Sistem Uygulama Kılavuzuna (Ek-1) göre harf notları belirlenir.

MADDE 12- (1) Devamsız öğrenciler bağlı değerlendirmeye alınmazlar.

MADDE 13- (1) Sınıfın bir dersteki ham başarı notu ortalaması 70 ve üzerinde olması durumunda; Öğrenci başarı notu, ham başarı notuna göre Tablo 1'deki katalog değerleri göz önüne alınarak belirlenir.

Tablo 1- Başarı Notu Katalog Değerleri

HAM BAŞARI HARF NOTU	KATSAYI (4'lük)	HAM BAŞARI NOTU (100'lük)
AA	4.00	90 – 100
BA	3.50	85 – 89
BB	3.00	80 – 84
CB	2.50	75 – 79
CC	2.00	70 – 74
DC	1.50	60 – 69
DD	1.00	50 – 59
FD	0.50	40 – 49
FF	0.00	0 – 39
YT	Kredisiz Dersler için yeterli, başarılı	
YZ	Kredisiz dersler için yetersiz, kalır	
DZ	Devamsız	
GR	Girmedi	
MU	Muaf	
S	Süren çalışma	
E	Eksik (takip eden dönemin ders kayıt tarihine kadar düzeltilmeyen E notu FF'ye dönüştürülür)	

MADDE 14- (1) Dönem Not Ortalaması (DNO) ve Genel Not Ortalaması (GNO) hesabında, tekrarlanan dersler için öğrencinin aldığı en son not geçerlidir.

MADDE 15- (1) Mezuniyet için GNO'nun en az 2.00 olması gerekir. Bu şartı sağlayamayan Öğrenci, öncelik sırasına göre (DD) ve (DC) derslerden istediklerini yeniden alır.

MADDE 16- (1) 15.08.2011 tarih ve 2011/5 sayılı Senato kararıyla kaldırılmıştır.

MADDE 17- (1) Bağlı Değerlendirmeye Katma Sınırı (BDKS) altında kalan öğrenci oranının, sınıfın %30'unu geçmesi durumunda, ilgili birimin Yönetim Kurulu Kararı ile ilgili öğretim elamanının, sınav sonuçlarını tekrar değerlendirmesi istenir.

MADDE 18- (1) Kaydolduğu dersten devamsızlık dolayısıyla kalan öğrenci, o dersi, açıldığı ilk yarıyıldan itibaren tekrar alır. Bir defa final sınavına girme hakkı kazanıp başarısız olan öğrenci, bu dersin, izleyen dönemlerde açılacak ara ve final sınavlarına, devam şartı aranmaksızın girer. Bu durum, ders kaydında belirtilir. Devam şartı aranmaksızın tekrar edilen derslerin, saat limitleri içinde kalması zorunludur.

MADDE 19- (Mülga: 21/03/2015 – 29302 Resmi Gazete - 1 md.)

MADDE 20- (1) Öğrencinin bir dersteki final sınav notu, FSS'den düşükse, öğrenci o dersten FF alır.

MADDE 21- (1) Öğrencilerin notları Ek-1'de verilen Bağlı Değerlendirme Sistemi ve Harfli Sistem Uygulama Kılavuzundaki örnekler gibi hesaplanır.

MADDE 22- (1) 15.08.2011 tarih ve 2011/5 sayılı Senato kararıyla kaldırılmıştır.

MADDE 23- (1) Bu yönerge, Bitlis Eren Üniversitesi Senatosunda kabul edildiği tarihten itibaren yürürlüğe girer.

MADDE 24- (1) Bu yönergeyi Bitlis Eren Üniversitesi Rektörü yürütür.

EK-1

BAĞIL DEĞERLENDİRME SİSTEMİ ve HARFLİ SİSTEM UYGULAMA KLAVUZU

1- Bağlı Değerlendirme Yazılımı (BADY)

Bağlı Değerlendirme Sisteminde ..... tarafından hazırlanan, “Bağlı Değerlendirme Yazılımı (BADY) kullanılır.

2- Ham Başarı Notunun Belirlenmesi

Öğrencinin başarı notu, dönem (yarıyıl) sonunda dönem içi not ve final notu dikkate alınarak mutlak değerlendirme yöntemiyle, aşağıda verilen formülle hesaplanır ve buna “**ham başarı notu**” denir.

Ham Başarı Notu = Dönem (yarıyıl) içi notu x Dönem (yarıyıl) içi notu katılma yüzdesi/100 + Final Notu x Final notu katılma yüzdesi/100.

Örnek 1: Sadece bir ara sınav ve final etkinliklerinin gerçekleştirildiği bir derste, dönem içi (yarıyıl içi) notlarının katılım yüzdeleri ve öğrencinin bu derste etkinliklerden aldığı notlar aşağıda verilen tablodaki gibi kabul edildiğinde;

	Ara Sınavı	Final
Etkinlik Katılma %'si	% 40	% 60
Alınan not	50	80

$$\text{Ham Başarı Notu} = 50 \times 0.4 + 80 \times 0.6 = 68 \text{ olur.}$$

Dönem içi (yarıyıl içi) değerlendirmelerde, ara ve final sınavı etkinliklerinin dışında bazı etkinliklerin gerçekleştirilmesi durumunda, tüm etkinliklerin dönem içi (yarıyıl içi) katılma yüzdeleri, fakülte veya bölüm kurullarının alacağı kararlara göre belirlenir.

Örnek 2: Laboratuvar ve ödev notlarının da dikkate alındığı bir derste dönem içi (yarıyıl içi) notlarının katılım yüzdeleri ve öğrencinin bu etkinliklerden aldıkları notlar aşağıda verildiği gibi kabul edildiğinde;

	Laboratuvar	Ara Sınavı	Ödevler	Final
Etkinlik Katılma %'si	% 10	%20	% 10	%60
Alınan not	60	40	75	70

$$\text{Ham Başarı Notu} = 60 \times 0.1 + 40 \times 0.2 + 75 \times 0.1 + 70 \times 0.6 = 64 \text{ olur.}$$

3- Sınıfların Bölünerek Ders Yapılması Durumu

Derse devam eden öğrencilerin sayısının fazla olması nedeni ile dersin, öğrencilerin gruplara ayrılarak yapılması durumunda her grubun ham başarı notları, o grubun dersini veren öğretim elemanı tarafından verilir. Sınıfın bağlı not sisteminde bir bütün olarak değerlendirilmesi ise, o dersin verildiği bölümün, **dersin sorumlusu** olarak belirlenen öğretim elemanı tarafından, tüm grup notlarının birlikte girilmesi ile gerçekleştirilir.

4- Sınıf Seviyesi

Sınıf seviyesi ham başarı notu ortalaması esas alınarak Tablo 1 yardımı ile belirlenir.

Seviye	HBN Ortalaması
Mükemmel	$70 < \text{HBNO} \leq 100$
Çok İyi	$62.5 < \text{HBNO} \leq 70$
İyi	$57.5 < \text{HBNO} \leq 62.5$
Orta Üstü	$52.5 < \text{HBNO} \leq 57.5$
Orta	$47.5 < \text{HBNO} \leq 52.5$
Zayıf	$42.5 < \text{HBNO} \leq 47.5$
Kötü	$0 < \text{HBNO} \leq 42.5$

Tablo 1: Ham başarı notu ortalamasına bağlı olarak sınıf seviyeleri

Örnek 3: Ham başarı notu ortalaması 69 olan bir sınıfın seviyesi “çok iyi” dır.

5- Sistemin Öğrenci Sayısına Bağlı Olarak Uygulanabilirliği

Bağlı değerlendirme sistemi; değerlendirmeye alınan sınıftaki devamsız öğrenciler ve bağlı değerlendirmeye katma sınırını aşamayan öğrenciler çıkarıldıktan sonra, geriye kalan öğrencilerin sayısına bağlı olarak (BDKS’ni ağan öğrenci sayısı) farklı yollar izlenerek uygulanır.

5.1- BDKS’ni Aşan Öğrenci Sayısının 10 ve Altında Olma Durumu

Öğrenci sayısının az olması durumunda istatistiksel değerlendirmenin sağlıklı olabileceği noktasından hareketle, Bitlis Eren Üniversitesi bağlı değerlendirme sistemi uygulama yönergesinin Madde 6-7-8’de verilen kurallara uymak kaydı ile harf notların verilmesi işlemi, dersi veren öğretim elemanı tarafından yapılır. Öğretim elemanı, öğrencileri yakından takip ettiği için, öğrencinin ham başarı notu (diğer bir ifadeyle “sayısal mutlak notu”) ve 2 nolu tablo dikkate alınarak, öğretim elemanı tarafından “harf notu” takdir edilir, 5 nolu tablodan da yararlanarak, 4’lü sistemdeki not karşılıkları ve genel durumlarının sözel açıklamaları belirlenir.

Ham Başarı Notu	Harf Notu
88-100	AA
81-87	BA
74-80	BB
67-73	CB
60-66	CC
53-59	DC
46-52	DD
39-45	FD
0-38	FF

Tablo 2: Sayısal notu harf notuna dönüştürme tablosu

6- BDKS'ni aşan Öğrenci Sayısının 11 veya daha fazla olma durumu hesaplama detayları

Öğrenci sayısının 11'in üzerinde olması durumunda **Bağlı değerlendirmeye katma sınırını aşan öğrenciler için** aşağıda verilen hesaplamalar sırasıyla gerçekleştirilir.

6.1 - Standart sapma değerinin hesaplanması

Sınıfın ham başarı not ortalama sınıf hesabı:

$$\bar{X} = \frac{\sum X_i}{N}$$

$\bar{X}$ = Sınıf Ham Başarı Not Ortalaması

X = Öğrenci Ham Başarı Notu

N = Hesaplamaya katılan öğrenci sayısı

Öğrencilerin ham başarı notlarının, ham başarı not ortalaması etrafındaki dağılımının bir ölçüsü olan standart sapma değeri aşağıdaki formül kullanılarak saptanır.

$$\sigma_N = \sqrt{\frac{1}{N} \sum_{i=1}^N (X_i - \bar{X})^2}$$

Formülde N değerlendirilmeye alınan öğrenci sayısını, σ_N standart sapmayı, X değerlendirilmeye alınan öğrencilerin aldığı ham başarı notlarını, $\bar{X}$ ise sınıfın ham başarı not ortalamasını göstermektedir.

6.2- Standart skor (Z skor) değerinin saptanması

Öğrencinin aldığı ham başarı notun, sınıfın ham başarı not ortalamasının kaç standart sapma üzerine çıktığı veya kaç standart sapma altında kaldığı aşağıdaki formül kullanılarak hesaplanır ve buna standart skor (**Z skor**) adı verilir.

$$Z = \frac{X - \bar{X}}{S}$$

Z = Standart Skor (Z Skoru)

X = Öğrenci Ham Başarı Notu

$\bar{X}$ = Sınıf Ham Başarı Notu Ortalaması

S = Standart Sapma

Z skor, öğrencilerin performanslarını diğer öğrencilerin performanslarına göre göreceli olarak yansıtır (pozitif ya da negatif değerler alabilir).

6.3 – “t skor” değerinin saptanması

Z skorları öğrencilerin birbirlerine göre durumlarını açıkça göstermelerine karşın tamsayı olmaması ve negatif sayı ları da iç ermesi nedeni ile kullanılmamaktadır. Bunun yerine daha anlamlı ve pozitif sonuçlar veren “**t skor**” değerleri kullanılır.

t skor = İstenen ham başarı not ortalaması + z skor x istenen standart sapma değeri.

Önemli Not. Bitlis Eren Üniversitesi Bağlı Değerlendirme Sisteminde bir ders için istenen ham başarı not ortalaması 60, istenen standart sapma değeri ise 10 dur.

6.4 – BADY’na göre harf notların verilmesi

Sınıfın ham başarı notu ortalaması dikkate alı narak saptanan sınıf seviyesine ve öğrencilerin t skorlarına göre Tablo 1’deki sınıf seviye bilgisi ile Tablo 4 dikkate alınarak harf notlar belirlenir. Öğrencinin harf sistemindeki değerlendirilmesi yapıldık tan sonra 4’lü sistemdeki not karşılıkları ve genel durumlarının sözel açıklamaları Tablo 5’de verilen esaslara göre BADY tarafından belirlenir.

Seviye	FF	FD	DD	DC	CC	CB	BB	BA	AA
Mükemmel	<34	34-38,99	39-43,99	44-48,99	49-53,99	54-58,99	59-63,99	64-68,99	≥69
Çok İyi	<36	36-40,99	41-45,99	46-50,99	51-55,99	56-60,99	61-65,99	66-70,99	≥71
İyi	<38	38-42,99	43-47,99	48-52,99	53-57,99	58-62,99	63-67,99	68-72,99	≥73
Orta Üstü	<40	40-44,99	45-49,99	50-54,99	55-59,99	60-64,99	65-69,99	70-74,99	≥75
Orta	<42	42-46,99	47-51,99	52-56,99	57-61,99	62-66,99	67-71,99	72-76,99	≥77
Zayıf	<44	44-48,99	49-53,99	54-58,99	59-63,99	64-68,99	69-73,99	74-78,99	≥79
Kötü	<46	46-50,99	51-55,99	56-60,99	61-65,99	66-70,99	71-75,99	76-80,99	≥81

Tablo 4: Harf notları t skor sınır değerleri

(**Açıklama:** Tablo 4 istenen ham başarı notu ortalamasının 60 olduğu durum için düzenlenmiştir.)

Örnek 5: Sınıf ham başarı notu ortalamasının 50, standart sapmasının 9.6 olduğu orta seviyede bir sınıf varsayalım. Bu sınıfta 56 alan bir öğrencinin harf notu aşağıdaki gibi hesaplanır:

a) Önce z skor ve t skor hesaplanır.

$$z \text{ skor} = (56-50)/9.6 = 0.63 \quad t \text{ skor} = 60+0.63*10 = 66.3 \sim 66$$

b) t skoru 66 olan bu öğrencinin notunun Tablo 1 ve 4 birlikte dikkate alındığında öğrencinin harf notu CB olarak belirlenir. Tablo 5’e göre CB notunun 4’lü sistem karşılığı 2.50’dir.

7- Öğrencilerin aynı ders için sonradan bir daha değerlendirilmeleri

Öğrenciler; mazeret, af, ek sınav, bütün leme gibi nedenlerle ait oldukları grubun dışında aynı dersten yeniden değerlendirilmek durumunda olabilirler. Bu durumdaki öğrenciler, bu kılavuzun 2. maddesinden itibaren açıklanan ilkeler dahilinde değerlendirilirler.

8-Verilen harfler ve 4’lü sistem karşılıkları

Öğrencinin harf sistemindeki değerlendirilmesi yapıldık tan sonra 4’lü sistemdeki not karşılıkları ve genel durumlarının sözel açıklamaları Tablo 5’de verilen esaslara göre BADY tarafından belirlenir.

AA	4.00	Mükemmel
BA	3.50	Pekiyi

BB	3.00	İyi
CB	2.50	Orta
CC	2.00	Geçer
DC	1.50	Koşullu Geçer
DD	1.00	Koşullu Geçer
FD	0.50	Başarısız
FF	0.00	Başarısız

Tablo 5: Harf ve 4'lü sistem karşılıkları

9- Harf notların sayısal mutlak notlara dönüştürülmesi

Bitlis Eren Üniversitesinde eğitim gören ve dersleri bağıl değerlendirme sistemine göre değerlendirilen bir öğrenci, başvuruda bulunduğu veya herhangi bir kurum talep ettiği takdirde, öğrencilerin mutlak notları, Tablo 2 ve öğrencinin aldığı harf not aralığındaki konumu dikkate alınarak aşağıdaki formülle hesaplanır.

$$\text{Sayısal Not} = \text{Harf taban notu} + \text{harf aralığı} \times (\text{öğrencinin notu} - \text{taban öğrenci notu}) / (\text{tavan öğrenci notu} - \text{taban öğrenci notu})$$

Örnek 6: Sınıf seviyesi “orta üstü” olan bir sınıfı örnek olarak alalım. Bu sınıftaki bir öğrencinin “bağıl notu 69” ve “harf notu BB” olsun. Örnek olarak alınan sınıfın “BB” alan öğrencilerin not dağılımı 65-79 arası olduğunda, örnek öğrencinin sayısal mutlak notu kaçtır?

Örnek öğrenci bağıl notu	:69 (bağıl not)
Örnek sınıfın seviyesi	: Orta üstü
Örnek öğrenci Harf notu	: BB
BB harf aralığı	: 6
Harf taban notu	:74 (Tablo 2)
Örnek sınıfta BB alan öğrencilerin not dağılımı	:65-79
Örnek sınıfta BB alan öğrencilerin taban notu	:65
Örnek sınıfta BB alan öğrencilerin tavan notu	:79
	69 – 65
Örnek öğrencinin Mutlak Sayısal Notu	$= 74 + 6 \times \frac{69 - 65}{79 - 65}$

10- Mutlak notların harf notlara dönüştürülmesi

Başka bir üniversiteden alınan eşdeğerliliği ilgili kurumlarca kabul edilen derslere ilişkin öğrencinin sayısal notları Tablo 2 kullanılarak harf notuna dönüştürülür.